

Rejsebrev fra Vietnam

HELE BYMIDTEN ER DEKORERET MED FARVERIGE LANTERNE, DER IKKE MINDST OM AFTENEN KASTER ET ROMANTISK LYS OVER DEN SMUKKE BY

Pho er et ord, som alle Vietnam-rejsende hurtigt lærer at kende - det er med sine utallige varianter simpelthen den lokale nationalret, som laves og fortæres på ethvert gadehjørne. Udstyret er enkelt: En stor gryde med en kraftig suppe kogt på kødben, indmad og en hel del andre ingredienser, som det kan være svært at identificere (og som vi helst ikke undersøger nærmere). Gryden står på en slags kraftig ler-urtepotte, som indeholder glødende trækul, og som gennem et lille hul i siden tilføres luft og nye trækul. På trækvognen kan der være et par kogte kyllinger, tynde skiver oksekød og nogle skåle med forskellige grøntsager og krydderier. Standardudgaven er med en håndfuld nudler, der kortvarigt sænkes ned i den kogende suppe (vi spiser den dog uden nudler), hvorefter suppen og tilbehøret hældes op i en stor skål. De velassorterede gadekøkkener kan have flere afdelinger, hvor familiemedlemmer tilbyder andre specialiteter.

Dybt inde i en trang sidegade i Hanoi, hvor vi skulle kante os mellem de mange mennesker ved små taburetter og borde, parkerede scootere, suppekogere og grillboder, endte vi nærmest i et privat hus, hvor vi blev bænket på en mægtig massiv udskåret træbænk. Her fik vi hele menuen, som udover suppen bestod af små svinekødsfrikadeller, grillet krydret kylling på spid, fade med forskellige grøntsager, forårsruller og en kande te. Det var særdeles lækkert, og da ingen kunne tale engelsk, kom vi hurtig i kontakt med de andre gæster, da vi skulle udpege de ting, vi gerne ville have. Se billede på forsiden.

Men inden vi nåede så langt, afsluttede vi opholdet i Burma med en cykeltur gennem både nyhøstede og nyplantede grønne rismarker. Her kom vi forbi en flod, hvor der efter noget der lignede en grusgrav, stod flere mennesker ude midt i floden i bedste guldvaske-stil. Det viste sig at være en jademine, hvor de lokale beboere vel prøvede at finde nogle af disse meget værdifulde grønne sten. Længere nede langs floden var der varme kilder - så varme, at kvinderne sænkede æg i poser ned i vandet, så de blev kogt. Vi lejede en lille hytte med et stort badekar, hvor vi kunne blande det kogende vand med koldt, så det blev udholdeligt. Selv i 30gr varme er sådan et bad skønt.

På turen tilbage til Thailand kørte vi langs floden Salween, som for mig er synonym med den fortryllende bog, Pianostemmeren af Daniel Mason. Den foregår i 1886, hvor et piano delvis båret over de uvejsomme Shanbjerge er havnet netop ved denne flod - og som efter den hårde medfart naturligvis har behov for at blive stemt. Bogen er dog mere seriøs end denne usædvanlige handling antyder og fortæller meget om burmesisk kultur - og om at musikken kan formidle alliancer mellem mennesker, som ellers er fjender i englændernes forsøg på at kolonisere Burma.

Herefter sejlede vi to dage ned ad Mekong floden - en behagelig afveksling fra gyngende tog og skrumlende busser, gennem skovklædte bjerge, stedvise hurtige strømhvirvler, sandstrande med fiskere, elefanter, badende bøfler og nøgne børn, banan- og teakplantager. Undervejs besøgte vi nogle små landsbyer, hvor de stakkels beboere dagligt må affinde sig med, at en flok turister pludselig dukker op i en halv time og glør på dem og deres huse. Nogle har dog udviklet lidt forretning ved at sælge håndvævede tørklæder. Men det er den letteste vej til den flotte laotiske by, Luang Prabang, som i 1500 år var hovedstad for kongedømmet af samme navn.

Kongen blev i 1975 afsat af kommunisterne, der med støtte fra Vietnam herefter dannede den nuværende folkerepublik Laos. Byen er stadig den spirituelle hovedstad, og hver morgen går hundredevis af orange-kappeklædte munke rundt i byens gader for at indsamle almisser.

Vi er ved at komme i tidsnød med det store program, vi har sat os for, så for at have tid til Vietnam, fløj vi videre til Hanoi - fra +30gr fugtig varme i Laos til 15-18gr støvregn. Den gamle bydel i Hanoi sætter sanserne på overarbejde med et væld af lugte, farver, lyde - og ikke mindst horder af små motorcykler, der i de smalle gader ser stort på alle trafikregler og væver sig igennem på kryds og tværs. Venter man på en åbning i trafikken for at gå over gaden, så kommer man ingen vegne, men det kræver nogen tilvending bare at kaste sig ud i dette tilsyneladende kaos. Men sådan er det, og det værste man kan gøre, når man først er ude på gaden, er at tøve og måske holde lidt tilbage, for så bliver trafikanterne usikre - og så er der mulighed for ulykker.

Første aften var en del af bydelen afspærret for trafik, og i den fredelige atmosfære kunne vi høre høj musik. Det viste sig at være en teater-trup, der ude på gaden gjorde reklame for deres repertoire. En smuk sangerinde i lang opslidset kjole, en gammel mand med suverænt trommeakkompagnement, men først og fremmest en mand, sminket og udklædt som kvinde, i en smuk blå brokadeoverdel, lyserød turban med blomst på hovedet, og lange blomstrede pludderbukser, med en mimik, hovedet på skrå og smutten med øjnene, så vi alle klappede vildt, da han bagefter gik rundt og smed små pengesedler ud til publikum. På alle pengesedler ses Vietnams Godfather, Ho Chi Minh, som helt fra 1920'erne forsøgte at befri og samle landet. Det lykkedes som bekendt at efter først franskmændene og senere amerikanerne opgav kampen i 1975, og Onkel Ho,

som han kaldes her - denne hyggelige og beskedne poet med langt hvidt skæg - har samme gudeagtige status som Mao har i Kina. Af andre lighedspunkter er han efter sigende også skyldig i massedrab (der nævnes op til 1 mill torturerede og myrdede), men som i Kina har det kommunistiske regime også her opbygget en personkult, som tjener til at legitimere ledelsens fortsatte diktatoriske styre. Enhver kritik af Onkel Ho er strengt forbudt, og hans portræt hænger i alle skoler og offentlige bygninger. Han døde i 1969.

Måske kan der drages paralleller til kejsertiden. Efter en togtur på 16 timer kom vi til den gamle kejserby, Hue. I det fortsatte regnvejr besøgte vi kejserpaladset, som efterhånden er pænt restaureret fra de store skader, det led under Vietnam krigen. På nogle plancher kunne vi bl.a. læse følgende om kejserens hof og virke: Kejseren er himlens repræsentant på jord. Han er lovgiver, enerådende dommer, far og mor for sine undersåter. Himlens suverænitet, personificeret af kejseren, skal vises stor respekt og lydighed. Etiketten forlanger, at der skal gøres mange dybe buk i hans nærvær. Det er en stor forseelse at kaste sit blik på denne forhøjede person. Hans magt kræver mystik. Dette opnås i det skjulte palads i den forbudte Lilla By, af hans delvise afsondrethed - og af hviskede hemmeligheder bag foldevæggene. Det nuværende kommunistiske styre har justeret lidt på detaljerne, men forventer stadig fuld lydighed. Vi læser om politiske uoverensstemmelser i det danske folketing over noget, som det på disse kanter ville være helt utænkeligt at lave en sag ud af.

Næste besøg gjaldt den gamle fisker- og handelsby, Hoi An, med fine handelshuse og templer dedikeret til de søfarende. De gulmalede huse, smukt jordslåede til det grålige af det fugtige klima, ligger lige ned til floden og er nu omdannet til butikker og restauranter med åbne terrasser, levende lys og byens vartegn, de kulørte lamper, som hænger i alle gaderne i bymidten, dvs 4-5 gader. Især området ved den gamle japanske buede træbro er et yndet sted for bryllupsbilleder, hvor parrene sidder i træbåde omgivet af små papirskåle med levende lys i og broen som baggrund. Gaderne med de mange turister er en eksplosion i farver, især safran gul, som er den helligste af de buddhistiske farver, udvalgt af Gautama Buddha selv, som er farven på munkenes dragter og som symboliserer ydmyghed.

Skal vi for et øjeblik kigge bag idyllen, så har vi netop her fra balkonen på vort hotel ved floden set en motorcyklist tømme en stor affaldsbeholder med plastemballage ud fra broen, og hvis indhold nu langsomt glider ud mod havet. I baggrunden hører vi ændernes rappen - formentlig de ænder, der i dagens løb ikke blev solgt på markedet lidt længere henne ad gaden, og som havde fået vingerne brækket- og sandsynligvis også benene, da de lå mistænkeligt stille - så sælgeren kunne tilbyde helt frisk kød dagen igennem.

Men ellers er byen også stedet for ekspres-syning af tøj, især den lokale kraftige silke er populær. Anja har netop hentet to kjoler og en jakke, som der blev taget mål til i formiddag, og som passede perfekt i første forsøg. I alle forretninger, private hjem og hoteller har man et lille alter, hvor man afbrænder røgelses-pinde og ved højtider stiller lækkerier og kopier af penge-sedler frem. Det hele går ud på at sørge godt for sine afdøde slægtninge. Især ved nytår og fødselsdage er opdækningen overdådig. Jeg spurgte en dame, som ved et veldækket bord var ved at brænde pengesedler af, om hvad hun så gjorde ved maden bagefter? Jo, den fik lov at stå så længe, at den hinsides familie kunne forsyne sig, og derefter blev lækkerierne sat på den jordiske families bord.

Ifølge de officielle statistikker tror ca. halvdelen af befolkningen her på "indfødte" guder, dvs det man vel kan kalde en slags kulturel overtro. Vietnam er på størrelse med og har form som Norge, og en tur med det hurtigste tog mellem de to store byer, Hanoi i nord og

Saigon i syd, tager 30 timer.

Vi har efterhånden kørt det meste af strækningen, og er her de sidste par dage af ferien havnet ved en smuk strand nord for Saigon. Faktisk bor vi for en gangs skyld på et resort, dog kun med 30 værelser fordelt på et par tønder land smuk bakkeskråning med blomstrende træer og palmer lige ned til det Sydkinesiske Hav og med udsigt til de mange blåmalede fiskerbåde, der sørger for at vi kan få friske hvidløgsrejer hver dag. Hermed er vores rejse ved at være slut og vi sender vore hilsner fra den 30 gr varme strand og prøver ikke at tænke på vejret, som vi lander i om nogle dage.